

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἀπερραϊστὰς καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἀναγνώσμα ἀριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΤΗΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

ΙΑΡΥΘΗΝ ΤΑ 1879

ΙΑΡΥΘΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οὐοῦδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ἘΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Ἐδριαιδοῦ ἀριθ. 38, παρὰ τὸ Βαρβάκειον

Περίοδος Β'. — Τόμος 33ος

Ἐν Ἀθήναις, 20 Μαρτίου 1926

Ἔτος 48ον — Ἀριθ. 16

ΤΟ ΣΙΔΕΡΕΝΙΟ ΧΕΡΙ

(Μυθιστόρημα ὑπὸ JULES CHANCEL)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

Μὰ καὶ πάλι πρόβαλαν ἄλλοι καὶ τοῦφραξαν τὸ δρόμο.

Εἶδε πὼς ἦταν περ-κυκλωμένοι ἀπὸ ἀγριανθρώπους. Γεμάτος φόβος, ἔβαλε τίς φωνές ζητώντας βοήθεια. Μὰ δὲν ἔλαβε καμμιάν ἀπάντησιν. Τότε εἶδε ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσῃ μόνος του τὸν αὐτό του καὶ τὴ Λούση.

— Τὸ πιστόλι μου! φώναξε, βγά-
ζοντας ἀπὸ τὴ ζώνη του τὸ δῶρο τοῦ
Κου-Συ. Νὰ μιά περίστασις πού μοῦ
χρησιμεύει!

Μὲ κάποια προσπάθεια, σήκω-
σε τοὺς σκουριασμένους λύκους.
Ὑστερα, δίχως νὰ σκοπεύσῃ,
ἐπεθύμει τὸ πιστόλι πρὸς τοὺς ἰθα-
γενεῖς, ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ πῆρε
τὴ σκανδάλη.

Ἐνας τρομερὸς κρότος ἀντή-
χησε. Γιατὶ τὸ ἔπλο αὐτὸ ἦταν
παλιὸ καὶ βροντοῦσε σὰν τρομ-
βόνι. Ἀραγε ὁ κρότος ἦ ὁ φό-
βος τοῦ ἔπλου αὐτοῦ ἔφερε ἀπο-
τέλεσμα; Ὅπως νᾶναι, πρὶν σκορ-
πίσῃ ὁ πυκνὸς καπνὸς τοῦ πιστο-
λιοῦ, οἱ ἰθαγενεῖς ἐφευγαν μὲ τὰ
πόδια στοὺς ὤμους.

Ἡ Λούση ἄρχισε τώρα νὰ ἡσυ-
χάζῃ.

— Ἐσωσε τὴ ζωὴ μας, Φρα-
γκίσκος, εἶπε.

— Εἶδες λοιπόν; ἀποκρίθηκε
μικρὸς θριαμβευτικά. Ἄν σ' ἄ-
ρεσιν τώρα, κορδίδεφέ με πού
ἦρα μαζί μου τὸ ἀρχαῖο μου
πιστόλι.

Ὅταν ἔφτασαν στ' αὐτοκίνητο,
ἔβλεπον τὸν κ. Καρινὺ καὶ τὸν
Κου-Συ πού τοὺς περίμεναν πολὺ
ἀνήσυχτοι, γιατί εἶχαν ἀκούσει κι'
αὐτοὶ τὸν κρότον τοῦ πιστολιοῦ.
Ἐλέποντας τὴ χλωμάδα των, ὁ κ.
Καρινὺ ρώτησε τί τοὺς συνέβη.

— Μπαμπάκα, εἶπε ἡ Λούση,
ἔμαστε τώρα πεθαμένοι κι' οἱ

δυό, ἂν δὲν ἦταν τὸ πιστόλι τοῦ Φρα-
γκίσκου.

Καὶ διηγήθηκε στὸ μηχανικὸ ὅλες
τίς λεπτομέρειες τοῦ ἐπεισοδίου. Τότε
ὁ κ. Καρινὺ εἶπε ὅτι εἶχε συμβεῖ καὶ
σ' αὐτὸν ἓνα ἐπεισόδιο ἀνέλπιστο: κα-
θὼς γύριζε ἀπὸ τὴν ἐξερεύνησίν του,
ἔπεσε μέσα σ' ἓνα λάκκο, πού ἦταν
σκεπασμένος μὲ κλαδιά. Θὰ τὸν εἶχαν
κάνει, δίχως ἄλλο, γιὰ νὰ παγιδέψουν
κανένα μεγάλο θήραμα.

— Ὁρισμένως, δὲν ἔχετε τύχη σή-
μερα, εἶπε ὁ Κου-Συ πού ἄκουε ἡσυχᾶ
αὐτὲς τίς ἱστορίες.

Στὸ ἀναμεταξύ ὁ σωφὲρ εἶχε ἀνάψει
τὴ μηχανή του. Οἱ φίλοι μας μπήκαν
στ' αὐτοκίνητο καὶ ἐφυγαν μ' ὅλη τὴν

ταχύτητα ἀπὸ τὸ χωριὸ αὐτό, ἐπου-
ἔτρεξαν τόσους κινδύνους.

Καθὼς ἔτρεχαν στὸ δρόμο τοῦ δάσους,
ὁ Φραγκίσκος ρώτησε τὸν Ἀνναμίτη:

— Μὰ δὲ μοῦ λέτε, κύριε Κου-Συ,
γιατὶ αὐτοὶ οἱ ἀγριοὶ, ἐνῶ στὴν ἀρχὴ
φαίνονταν τόσο ἡσυχαιοὶ καὶ καλόβολοι,
θύμωσαν ξαφνικὰ τόσο πολὺ, ὥστε ναρ-
θοῦν μὲ τὰ μαχαίρια τοὺς γιὰ νὰ μᾶς
σφάξουν σὰν ἀρνιά, πάνω στὸ λόφο
μὲ τ' ἀγάλματα καὶ τὰ φορεῖα;

Ὁ Ἀνναμίτης ἔδωσε μιά στὸ μέ-
τωπό του.

— Ἀ! τώρα τὰ καταλαβαίνω ὅλα!
Ἀγάλματα καὶ φορεῖα εἶπατε;

Ὁ μηχανικὸς τὸν κοίταξε ἐρωτη-
ματικά.

— Τὰ παιδιὰ μπήκαν μέσα
στὸ κοιμητήριον, εἶπε ὁ Κου-Συ.

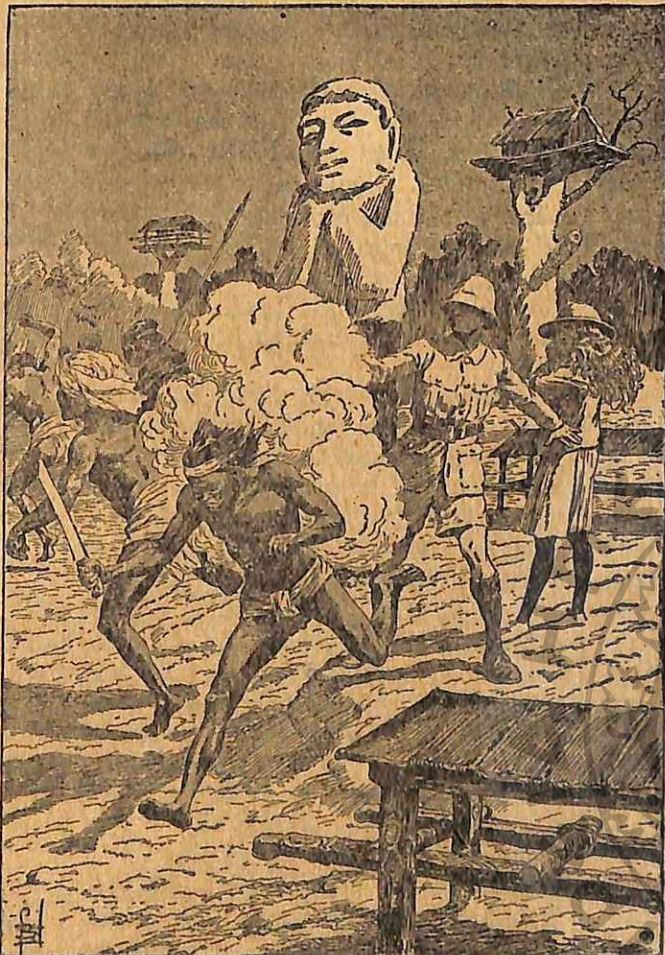
— Ὡστε αὐτὸς ὁ λόφος ἦταν
κοιμητήριον;

— Ναί, κι' αὐτὰ πού τὰ πήραν
γιὰ φορεῖα, εἶναι τὰ στολίδια
πού βάζουν στοὺς τάφους των.

Κι' ὁ Κου-Συ ἐξήγησε στοὺς
φίλους μας τί ἀπερισκεψία εἶχαν
κάνει νὰ μποῦν μέσα στὸ ἱερὸ
τῶν ἀγρίων.

— Οἱ Μοῖς, εἶπε, εἶναι πολὺ
προληπτικοὶ καὶ πιστοὶ στίς πα-
ραδόσεις τους. Κι' οἱ τάφοι τοὺς
ἔχουν σχῆμα φορέων, γιατί ἄλ-
λοτε, σὲ κάθε μετανάστευσή τους,
ἔπαιρναν μαζί τους καὶ τοὺς νε-
κρούς. Κι' ὁ διοικητὴς Δαντέλ
σκοτώθηκε ἀπὸ τοὺς ἀγρίους,
γιατὶ τόλμησε νὰ πατήσῃ τὸ κοι-
μητήριον τους.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη ἐκατοποίησε
τὸν κ. Καρινὺ καὶ δὲν ἔκαμαν
πιά λόγο γιὰ τὴν περιπέτεια τῶν
παιδιῶν. Μόνο πού ἔδωσαν τὰ συγ-
χαρητήριά τους στὸ μικρὸ γιό
τοῦ ἐφευρέτη, γιὰ τὴν πρόνοια
πού εἶχε νὰ πάρῃ μαζί του τὸ
παλιὸ ἐκεῖνο πιστόλι, πού ἂν ἦταν
ἀκίνητο, ὅμως ἔκανε τόσο κρό-
τον. Κι' ὁ φίλος μας θὰ ἦταν πολὺ
χαρούμενος γιὰ τὸ κατόρθωμά
του, ἂν δὲν τὸν βασάνιζε μιά μυ-



«Ἐνας τρομερὸς κρότος ἀντήχησε...» (Σελ. 125, στ. α').

στικτή σκέψη, μιὰ υποφία ἀνησυχαστική.
—Γιατί, συλλογίζεσταν ὁλοένα, ὁ περὶ τὸν αὐτὸς Κου-Σὺ δὲ δέχτηκε νὰ συνοδέψῃ οὐτε τὸν κ. Καρινὺ οὐτε καὶ μᾶς; Καὶ τί σήμαιναν τὰ παράξενα νοήματα ποὺ ἔκανε πάνω στὸ δέντρο; Γιατί, τέλος, ὁ κ. Καρινὺ ἔπεσε μέσα στὸ λάκκο;

Καὶ πῆρε τὴν ἀπόφαση ν' ἀνακοινώσῃ τὴν ἀνησυχίαν του στὸν κ. Καρινὺ, εὐθὺς μόλις θὰ βρισκόταν μόνος μαζί του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἡ πράσινη λάμψη

Κάποια μεταβολὴ εἶχε γίνει στὸ χαρακτήρα τοῦ Φραγκίσκου ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ ἐπισκεπτομένου μετὰ τοὺς Μοῖς. Ἦταν τώρα λιγότερο χαρούμενος, λιγότερο ξέννοιστος ἀπὸ πρὶν κί ὥρες-ὥρες φαινόταν ἀπορροφημένος ἀπὸ σκέψεις.

Ἡ Δούση ἔδλεπε μ' ἐκπληξὴ αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴ καὶ ῥωτοῦσε συχνὰ τὸν φίλο της τί τὸν ἀνησυχόυσε. Ἐκεῖνος τῆς ἀποκρινόταν χαμογελῶντας:

—Τί τὰ θές! Ἀρχίζω νὰ γερνῶ.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Φραγκίσκος ἀρχίζει τώρα νὰ χάνῃ τὴν αἰσιοδοξίαν ποὺ εἶχε γιὰ τὸ μέλλον. Τώρα καὶ τρεῖς μῆνες, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ εἶχαν υπογράψῃ τὸ συμφωνητικὸ τῆς ἑταιρίας σ' ἓνα συμβολαιογραφεῖο τοῦ Σαϊγκόν, ὁ μηχανικὸς δὲν ἔκανε πιά λόγον γιὰ τὸ μηχανήμα τοῦ Ταρδὶφ. Ὅσες φορές ὁ Φραγκίσκος τοῦφερνε τὴν κουβένταν, ἐκεῖνος ἀπόφευγε μὲ τρόπο νὰ δώσῃ ἀπάντησιν.

Μὰ ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, ἀόριστοι φόβοι ἀρχισαν νὰ κυριεύουν τὸ Φραγκίσκο. Ἐνοιωθε τριγύρω σὰν ἀόρατα δίχτυα νὰ σφίγγονται ὁλοένα καὶ νὰ τοὺς περιβάλλουν. Οἱ μυστηριώδεις αὐτὲς ἀπειλὲς ἀρχισαν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀνακαλύφθηκαν οἱ ὑποуλες ἐνέργειες τοῦ Τροῦ-Τιέν. Κί' ἔσαν ἐξαφανίστηκε αὐτὸς, ἔκαμε τὴν ἐμφάνισή του ὁ γελαστός αὐτὸς καὶ περιποιητικὸς Κου-Σὺ, ποὺ ἐξαρχῆς εἶχε γεννήσει στὸ Φραγκίσκο δυσπιστίαν.

Δυστυχῶς ὁ κ. Καρινὺ ἔγινε φίλος μετὰ τὸν Κου-Σὺ. Τὸ παιδί ὅμως εἶχε λόγους νὰ τὸν υποπτεύεται. Μήπως αὐτὸς δὲν εἶχε παρασύρει τὸν προστάτην του ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ χασισοποιεῖο; Κί' ἀρχισε μάλιστα νὰ διακρίνῃ τ' ἀποτελέσματα ποὺ ἔφερνε ἡ ὀλέθρια συνήθεια τοῦ χασις στὸ ἥθικόν τοῦ κ. Καρινὺ.

Δὲν ἦταν πιά ὁ εὐθυμὸς καὶ δραστήριος ἄνθρωπος, ποὺ γνωρίσαμε στὸν «Πῶλ-Δεκὰ». Ὁ πατέρας τῆς Δούσης περνοῦσε τώρα ὥρες ὀλάκερες ὀνειροπολῶντας, ξαπλωμένος πάνω στὰ μαξιλάρια τοῦ σαλονιοῦ. Εἶχε γίνει νευρικός, δξύθυμος καὶ γιὰ πρώτη φορά στὴ ζωὴ του χτύπησε τὴν κόρη του γιὰ κάποια παιδικὴ τῆς ἀταξία. Γιὰ ἑλ' αὐτά, δὲν εἶχε δικίον ὁ Φραγκίσκος νὰ θεωρῇ ὑπεύθυνον τὸν καταραμένο Ἀνναμίτη, ποὺ εἶχε μπη μέσα στὸ σπῆτι τους;

Μ' αὐτὲς τὶς ἀνησυχίας, πέρασε ὁ καιρὸς κί ἤλθε ἡ μέρα τοῦ πρώτου θερινοῦ ἡλιοστασίου, ποὺ πανηγυρίζεται στὴν Ἰνδοκίνα μὲ μιὰ λαμπρὴ γιορτῇ, καλούμενη *Γιοὺν-Κό*, ἡ γιορτὴ τοῦ Δράκοντα.

Ὁ Δράκοντας, γιὰ τοὺς ἀνατολικοὺς αὐτοὺς λαοὺς εἶναι τὸ τρομερὸ ἀλόγονο ποὺ τὸ καβαλικεύουν οἱ οὐράνιοι θεοί, γιὰ νὰ κατέβουν στὴ γῆ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων. Δι' ὁργανῶν νετα πομπῇ πρὸς τιμὴν τοῦ Δράκοντα κί ὅλοι

στολίζουν τὰ σπῆτια τους κί ἔχουν τὸ μέρος τους στὴ γιορτῇ του.

Ἡ πομπὴ βάσταξε ὅλη τὴν ἡμέραν κί ὁ πάντοτε ὑποχρεωτικὸς Κου-Σὺ ζήτησε νὰ πάρει τὰ παιδιά νὰ ἰδοῦν τὸ θέαμα. Ὁ κ. Καρινὺ, κουρασμένος καθὼς ἦταν πάντα, δέχτηκε τὴν πρότασιν κί ἐμπιστεύθηκε τὰ παιδιά στὸν Ἀνναμίτη, ποὺ τὰ πῆγε στὸ Σολόν, γιὰ ν' ἀπολαύσουν τὴ γιορτῇ. Τὸ θέαμα ἦταν ἀρκετὰ διασκεδαστικὸ καὶ περιέργο.

Ἀτέλειωτη σειρά ἀπὸ Ἀνναμίτες γέμιζε τοὺς δρόμους. Κρατοῦσαν λάβαρα, φανάρια κί ἄλλα θρησκευτικὰ ἀντικείμενα. Πίσω τους ἐρχόνταν οἱ μάγοι, οἱ ἱερεῖς, οἱ μουσικοί. Παιδιά καὶ κορίτσια σχηματίζουν χορωδίες καὶ ψέλνουν, ἐνῶ σ' ἔλα τὰ σπῆτια τῶν καὶ πίνουν, μὰ δὲν ξεχνοῦν ν' ἀνάψουν κεριὰ στὶς ἐκκλησιὰς καὶ νὰ παρακαλέσουν τὸν Δράκοντα νὰ δεχθῇ καλὸς καὶ νὰ φέρῃ τὴν εὐδαιμονίαν στὸ νέο χρόνον.

Τὰ παιδιά κί ὁ δὴγός τους γύρισαν κατὰ τὸ βράδυ στὸ σπῆτι, ἀφοῦ διασκεδάσαν ἀρκετὰ. Ὁ κ. Καρινὺ εἶπε ὅτι θάδωναι κί αὐτὸς μαζί μετὰ τὸν Κου-Σὺ γιὰ νὰ ἰδεῖ τὴ φωταγώγησιν. Μὰ ἔδωσε τὴν ἀδεια στὴ δασκάλῃ τῆς Δούσης νὰ φέρῃ τὰ παιδιά στὸν κήπον, γιὰ νὰ ἰδοῦν κί αὐτὰ τὴ λαμπροδοξίαν. (Ἀκολουθεῖ)

25Η ΜΑΡΤΙΟΥ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ΚΩΣΤΑΝΗΣ, πέντε-ἑξάχρονο, 12 ἔτων.
ΓΙΑΝΝΗΣ, 13 ἔτων, φτωχὸ γειτονόπουλο.
ΕὐΑΝΔΡΟΣ, μεγαλύτερος ἀδελφὸς τοῦ Κωστάκη.

Κωστάκης, μόνος, κάθεται μπροστὰ σ' ἓνα τραπέζι καὶ διαβάζει δυνατὰ σ' ἓνα βιβλίον. — Πῶς μᾶς θωρεῖς, ἀκίνητος;... Ποῦ τρέχει ὁ λογισμὸς σου... τὰ φτερωτά σου τὰ ὄνειρα;... Γιατί στὸ μετωπὸ σου... Οὐφ, τί δύσκολο ποὺ εἶναι!... (Γυρίζει τὴ σελίδα). Καὶ τί μεγάλο!... Ποτὲ δὲ θὰ τὸ μάθω ἀπέξω!... (Ἐξακολουθεῖ). —... νὰ μὴ φυτρώουν, Γέροντα, τόσες χρυσὲς ἀχτίδες... (Διακόπτεται).

Εὐάνδρος, μπαίνει ζωηρά. — Κωστάκη, ἐσὺ μοῦ πῆρες τὸ κόκκινον μολύβι μου;

Κωστάκης. — Ναί... σοῦ χρειάζεται;

Εὐάνδρος. — Τώρα ὄχι. Ἀλλὰ τόχασα κί ἤθελα νὰ ἰδῶ ποῦ βρίσκεται...

Κωστάκης. — Ἐδῶ εἶναι. Ἀφῆσέ μου το, καίμενε. Θὰ κοκκινίσω, σ' αὐτὸ τὸ ποίημα ποὺ μελετῶ γιὰ νὰ τὸ ἀπαγγείλω τὴν 25ῃ Μαρτίου, ὅσες λέξεις πρέπει νὰ τονισθοῦν περισσότερον...

Εὐάνδρος, χαμογελά. — Ποιὸς σοῦ ἔμαθε αὐτὴ τὴ μέθοδον;

Κωστάκης. — Ἐνας συμμαθητὴς μου. Μοῦ ἔδειξε τὸ ποίημα ποὺ θάαπαγγείλῃ. Οἱ μισὲς τοῦλάχιστον λέξεις ἦταν κοκκινισμένες, ἄλλες μὲ μιὰ γραμμίσσα, ἄλλες μὲ δύο, ἄλλες μὲ τρεῖς.

Εὐάνδρος. — Ἀναλόγως μὲ τὴ δύναμιν ποὺ πρέπει νὰ βῇ σὲ κάθε λέξη, ἐ;

Κωστάκης. — Ναί, βέβαια... μὲ τὸ χρώμα.

Εὐάνδρος. — Καὶ σὺ τὸ δοκίμασες αὐτό;

Κωστάκης. — Ἀκόμα... Ἀσε πρῶτα νὰ διαβάσω τὸ ποίημα δυὸ-τρεῖς φορές, νὰ ἰδῶ ποιὲς λέξεις θὰ τονίσω περισσότερον καὶ ποιὲς λιγότερον...

Εὐάνδρος. — Μ' αὐτὴ, μοῦ φαίνεται, εἶναι ὅλη ἡ δυσκολία. Κ' ἅμα βοῆς ἐσὺ αὐτὲς τὶς λέξεις, τὸ κοκκίνισμα δὲν εἶναι πιά περιττό;

Κωστάκης, κουνώντας τὸ κεφάλι του. — Ἐστὶ μοῦ φαίνεται καὶ μένα... Ἀλλὰ μόνος μου δὲν θὰ τὸ καταφέρω ποτέ. Μοῦ τὸ διαβάσεις ἐσὺ, Εὐάνδρε, μιὰ στιγμὴ, ἐστὶ ἐκφραστικὰ, γιὰ νὰ ἰδῶ ποιὲς λέξεις...

Εὐάνδρος, τὸν διακόπτει. — Δὲν ἔχω καιρό, Κωστάκη μου! Κί' ἔπειτα... δὲν εἶμαι πολὺ δυνατὸς στὴν ἐκφραστικὴ ἀνάγνωσιν...

Ἀπαγγέλλει δὲν ἔχω καθόλου! Θὰ σοῦ δώσω ὅμως μιὰ συμβολή. Ὁ Γιάννης, τὸ γειτονόπουλο, ἀπαγγέλλει θαυμάσια.

Κωστάκης. — Ποῦ τὸ ξέρεις;

Εὐάνδρος. — Τὸν ἄκουσα μιὰ μέραν ἀπὸ τὸ παράθυρον, ποῦ γυμναζόταν κί ἔμεινα ἐκστατικός. Σὲ βεβαίω! Τὸ Γιάννην νὰ παρακαλέσουμε νὰ σοῦ διαβάσῃ μιὰ-δυὸ φορές τὸ ποιημά σου. Θάρθῃ τώρα-δὰ νὰ μοῦ φέρῃ ἓνα βιβλίον ποὺ τοῦ δάνεισα καὶ νὰ κόρῃ ἄλλο. Θέλεις νὰ σοῦ τὸν στείλω;

Κωστάκης. — Ναί, ναί!... Ἀφοῦ λὲς πῶς ξέρει τόσο καλά... Θὰ μὲ ὑποχρεώσῃς!...

Εὐάνδρος. — Καλά. Ἀμα ἔρθῃ, θὰ σοῦ τὸν στείλω. (Βγαίνει).

Κωστάκης, μόνος, σκύβει πάλι στὸ

βιβλίον του. —... τόσες χρυσὲς ἀχτίδες, ὅσες μᾶς δίνει ἡ ὄψῃ σου παρηγοριὰς κί ἐλπίδες;... (Σκέπτεται). Ὁ Γιάννης!... Δὲν τόξερα, οὔτε θὰ τὸ φανταζόμουν... Ποῦ τὴν ἔμαθε αὐτὸς τὴν ἀπαγγελίαν;... Ἐνα παιδί ἀπὸ τόσο ταπεινὴ οἰκογένειαν!... Ὁ Εὐάνδρος τοῦ δανεῖζει καὶ βιβλία... Ἐχει φίλους μαζί του... Θὰ τοῦ βρῶσκῃ λοιπὸν κί ἄλλα προτερήματα... Μοῦ φαίνεται πῶς εἶναι σὲ μεγαλύτερη τάξιν ἀπὸ μένα, ἐνῶ ἔχομε τὴν ἴδια ἡλικίαν... Φαντάσου, ἓνα φτωχὸ παιδί... (Σκέπτεται λίγο, κί ἄξαφνα μ' ἄλλο τόνο). Οὐφ, δὲ βαριέσαι! Ὁ Εὐάνδρος ἐνθουσιάζεται συχνὰ χωρὶς λόγον... Δὲν πιστεύω νὰ ξέρῃ κί αὐτὸς ὁ Γιάννης περισσότερον ἀπὸ μένα!... Ὅτι κάμω μονάχος μου! (Σκύβει πάλι στὸ βιβλίον του). — Τὸ μάρμαρον μένει βουρδὸ καὶ θεὸν μένει ἀκόμα... (Μορμουρίζει μερικὰ λόγια κ' ἔπειτα δυνατὰ). «Χτυπᾶτε Πολεμάρχον!» (Κτυποῦν τὴν πόρταν. Διακόπτεται). Ἐμπρός!

Γιάννης, μπαίνει σεμνὰ κί εὐγενικά. — Καλημέρα, κύριε Κωστάκη...

Κωστάκης, σοβαρὰ λιγάνι, μὲ ἀξιοπρέπεια. — Ἀ, καλοσὸν!

Γιάννης. — Ὁ κύριος Εὐάνδρος μοῦ εἶπε...

Κωστάκης. — Ναί, ναί... Ἦθελα νὰ μοῦ κάνης τὴ χάριν νὰ διαβάσῃς μιὰ φορὰ τὸ ποιημά μου, νὰ ἰδῶ... πῶς τὸ χρωματίζεις ἐσὺ; Ἀλλοιῶτα ἄραγε ἀπὸ μένα;...

Γιάννης. — Εὐχαρίστως. Τί ποίημα εἶναι;

Κωστάκης. — Τοῦ Βαλαωρίτη, στὸν Πατριάρχη.

Γιάννης. — Ἀ! τὸ ξέρω ἀπέξω!

Κωστάκης. — Σοῦ τὸχαν βάλει ποτὲ νὰ τὸ ἀπαγγείλῃς;...

Γιάννης. — Ὅχι, ἀλλὰ ἔτσι... Τὸ εἶχε τὸ βιβλίον μου... μοῦ ἄρεσε... μοῦ ἄρεσε πολὺ... τὸ διάβασα μερικὲς φορές καὶ τὸ ἀποστήθισα.

Κωστάκης, ἐκπληκτός. — Χωρὶς καμμιὰ ὑποχώρησιν;... Ἀποστήθισες κοτζῆ-ποίημα; Περίεργο!

Γιάννης, χαμογελά. — Ἀφοῦ μοῦ ἄρεσε; Μαθαίνει κανεὶς τόσο εὐκόλῃ ἓνα ποίημα ποῦ τὸ ἀρέσει, ποῦ τὸ αἰσθάνεται!...

Κωστάκης, σηκώνεται. — Καλά, καλά. Πές μου τὸ τώρα μιὰ φορὰ... Ἀπ' τὴν ἀρχή. «Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος;» Ἐμπρός!

Γιάννης, ἐτοιμάζεται. — Αὐτὸ τὸ ποίημα, ξέρεις, ὁ Βαλαωρίτης τὸ ἀπήγγειλε ὁ ἴδιος, ὅταν ἔγειναν τὰποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Πατριάρχου... ἀπέξω ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον...

Κωστάκης. — Τὸ ξέρω, τὸ ξέρω.

Γιάννης. — Ἀς ὑποθέσουμε λοιπὸν πῶς ἐκεῖ (δείχνει πρὸς μιὰ διεύθυνσιν μπροστὰ του), εἶναι τὸ ἀγαλμα. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὸ ξεσκεπάζουν... Τὸ βλέπω... Μοῦ κάνει ἐντύπωσιν, ἐ;... Ἡ μορφὴ τοῦ Πατριάρχου ἀκίνητη, σκεπτικὴ, σιωπηλὴ. Κί' ἀπορῶ: (Λέγοντας αὐτά, παίρνει μιὰ στάση σὰ νάταν πραγματικῶς μπροστὰ στὸ ἀγαλμα, κί' ἀρχίζει μὲ μιὰ ὀραία ἀπαγγελίαν:)

Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος; Ποῦ τρέχει ὁ λογισμὸς σου

Τὰ φτερωτά σου τὰ ὄνειρα; Γιατί στὸ μετωπὸ σου

Νὰ μὴ φυτρώουν, Γέροντα, τόσες χρυσὲς ἀχτίδες,

Ὅσες μᾶς δίνει ἡ ὄψῃ σου παρηγοριὰς [κί' ἐλπίδες;

Κωστάκης, ἀπὸ μέσα του, ἐνῶ ὁ Γιάννης ἀπαγγέλλει ἀκόμα τὸν τελευταῖον στίχον. — Θέ μου! Ποτὲ ἐγὼ δὲ θὰ τόλεγα ἔτσι ὀραία! (Στὸν Γιάννην). Ἀρκεῖ! Ἐστὶ ἀπαράλλαχτα τὸ χρωματίζω κί ἐγώ. Αὐτὸ μόνον ἤθελα νὰ ἰδῶ. Σ' εὐχαριστῶ πολὺ.

Γιάννης, σαστισμένος. — Δὲ θέλεις νὰ ἐξακολουθήσῃς;

Κωστάκης. — Ὅχι, περὶττό. Ἐστὶ, σοῦ εἶπα, τὸ ξέρω κ' ἐγώ.

Γιάννης. — Μὰ ὁ κ. Εὐάνδρος...

Κωστάκης. — Ἀς τον νὰ λήῃ τὸν Εὐάνδρον!... Αὐτὸς πιά νομίζει πῶς ἐγὼ δὲν εἶμαι ἱκανὸς γιὰ τίποτα!

Γιάννης, μὲ εὐγενικὴ διαμαρτυρίαν. — Ὡ, δὲν τὸ πιστεύω!

Κωστάκης. — Ἐπιτέλους αὐτὰ τὰ πράγματα τὰ ξέρω καὶ τὰ αἰσθάνομαι καλύτερον ἀπὸ τὸν καθέναν!... Ἐνα πατριωτικόν, ἓνα ἡρωϊκὸ ποίημα στὴν 25 Μαρτίου... μὰ ποιὸς ἄλλος θὰ τὸ αἰσθάνοταν καὶ θὰ τόλεγε καλύτερα ἀπὸ μένα ποῦ εἶμαι, ἀπὸ μητέρα, τριεγγόνος τοῦ Καραϊσκάκη; Μάλιστα! τοῦ στρατηγοῦ Καραϊσκάκη, τοῦ μεγάλου Καραϊσκάκη, — Καραϊσκάκη μ' ἀρχηγὸ καὶ πρῶτον καπετάνιον, — αὐτοῦ!...

Γιάννης, μὲ ἀφελῇ θαυμασμό. — Δὲν τόξερα πῶς εἶσαι... τριεγγόνος τοῦ Καραϊσκάκη! Ἡ οἰκογένειά σας...

Κωστάκης. — Ναί, ἡ οἰκογένειά μας ἔχει ἄλλο ὄνομα, ἀλλὰ σοῦ εἶπα, ἀπὸ μητέρα.

Γιάννης. — Ἐνοῶ... Τριεγγόνος τοῦ Καραϊσκάκη! (Τὸν κοιτᾷ ἐκστατικός. Μικρὴ παύση.)

Κωστάκης. — Βλέπεις λοιπόν;... Καὶ νὰ σοῦ λήῃ ὁ κ. Εὐάνδρος πῶς ἔπρεπε νάρθῃς ἐσὺ νὰ μοῦ δείξῃς, νὰ μὲ μάθῃς, πῶς νὰ πῶ ἓνα ποίημα ποὺ λέει μέσα ὅλο γιὰ Καραϊσκάκιδες! Γιατί δὲν πιστεύω δὰ νάσαι καὶ σὺ τριεγγόνος κανενὸς ἀπ' αὐτοὺς;

Γιάννης. — Ὅχι βέβαια! Ἐγώ, ὄχι... Ἀλλὰ τί σημαίνει;... Τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 21 τῆς θανάτωσιν ὅπως καθεῖς ἄλλος κί ἀγαπῶ, λατρεύω αὐτοὺς τοὺς ἡρώες ποῦ μᾶς χάρισαν τὴν Ἐλευθερίαν...

Κωστάκης. — Καὶ μὲ τὴ δικαίωμα, ἀφοῦ ὁμολογῇς ὅτι δὲν καταγέσαι ἀπὸ κανένα; Τί σχέση ἔχεις ἐσὺ; Οἱ πρόγονοί σου ἔσαν πολέμησαν στὴν Ἐπανάστασιν; Τοὺς ἀναφέρει ἡ ἱστορία; Καὶ μπορεῖς νὰ καυχᾷσαι πῶς ῥεῖς στὶς φλέβες σου τὸ αἷμα δεξαμενῶν ἡρώων καὶ ἀρχηγῶν;

Εὐάνδρος, μπαίνει ἄξαφνα κί ἀκούει τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Κωστάκη. — Πῶς; Γιάννης, ποῦ δὲν ἔχει ἰδεῖ ἀκόμα τὸν Εὐάνδρον. — Μπορεῖ νὰ μὴ ἀναφέρῃ ἡ ἱστορία τοὺς δικούς μου προγόνους, ἀλλὰ κί αὐτοὶ πολέμησαν στὴν Ἐπανάστασιν. Δὲν ἦταν ἀρχηγοὶ καὶ πρῶτοι καπετάνιοι, ἦταν ὅμως στρατιῶτες. Τὸ ξέρω.

Εὐάνδρος, προχωρεῖ. — Πολὺ σωστά! Μὰ τί, ὁ ἀδελφότης μου ἀρχισε πάλι τὶς πατραγαθίες του;

Γιάννης, στὸν Εὐάνδρον. — Μοῦ λέει ὅτι αἰσθάνεται περισσότερον ἀπὸ μένα τὰ ποιήματα ποὺ ὑμνοῦν τὴν Ἐπανάστασιν καὶ τοὺς ἡρώες τῆς, γιὰτὶ εἶναι τριεγγόνος τοῦ Καραϊσκάκη.

Εὐάνδρος. — Ἐχει μεγάλο λάθος ὁ κ. Κωστάκης! Ἀν αὐτὸς εἶναι τριεγγόνος

τοῦ Καραϊσκάκη, — καὶ εἶναι, αὐτὸ δὲν τοῦ τὸ ἀμφισβητεῖ κανένας, — ἐσὺ εἶσαι τριεγγόνος τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου. Ναί, ναί! Ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ὅσοι μποροῦσαν νὰ φέρουν ὄπλα, πολέμησαν στὴν Ἐπανάστασιν! Καὶ τί θάκαναν οἱ ἀρχηγοί, οἱ καπεταναῖοι, ἂν δὲν εἶχαν τοὺς πιστοὺς καὶ γενναίους αὐτοὺς στρατιῶτες; — Δὲν μοῦ εἶπες, Γιάννη, πῶς ἡ οἰκογένειά σου καταγόταν ἀπὸ τὸ Σούλι;

Γιάννης. — Μάλιστα; Ὁ παπποὺς ἦταν Σουλιώτης.

Εὐάνδρος. — Ὅριστε! Καὶ ποιὸς Σουλιώτης δὲν πολέμησε γιὰ τὴν Ἐλευθερίαν, καὶ στὴν Ἐπανάστασιν καὶ πρῶτον καὶ κατόπι; Ἐπρεπε δηλαδὴ νὰ λέγεται Τζαβέλλας; Πόσοι ἀνώνυμοι, ἀγνωστοί, ἔχυσαν τὸ αἷμα τους γιὰ τὴν πατρίδα ἡ ἑκαμῖαν στὸν πόλεμον ἡρωϊσμοὺς ποῦ δὲν τὸς ἀναφέρει ἡ ἱστορία! Καὶ ξέρεις, Κωστάκη, γιὰτὶ ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἡρωϊσμούς; Γιατί εἶναι τόσο πολλοί, ποῦ θὰ χρειαζόταν ὀλάκερος τόμος γιὰ τὴν ἐκθεσὴ μιᾶς μόνο μάχης! Ἀλλὰ τί σημαίνει; Κάθε οἰκογένεια σχεδὸν ξέρεται καὶ θυμᾶται τὰ ὀνόματα τέτοιων δικῶν τῆς ἀφανῶν ἡρώων. Πολλὲς οἰκογένειες μάλιστα ἔχουν καὶ χαρτιά, πιστοποιητικὰ μὲ ὑπογραφὰς ἀρχηγῶν, μετὰλλια, πολεμικοὺς σταυροὺς, παλιά ὄπλα. Τί, μόνον, νομίζεις, οἱ Καραϊσκάκιδες κ' οἱ Μιαούλιδες τᾶχουν αὐτά;

Γιάννης. — Κ' ἐγὼ ξέρω καλά πῶς ἓνας πρόγονός μου ἦταν στρατιώτης τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ σκοτώθηκε στὸν πόλεμον. Τόλεγε ὁ παπποὺς...

Εὐάνδρος. — Νά, ὁ Ἀγνώστος Στρατιώτης!... (Στὸν Κωστάκη). Ἐλα, τριεγγόνε τοῦ Καραϊσκάκη! Δόσε τὸ χέρι σου στὸν τριεγγόνον τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου καὶ ζήτησέ του συγγνώμην γιὰ τὰ στυγερά πράγματα ποὺ τοῦ εἶπες πρῶτον!... Ὅλοι οἱ Ἕλληνες πολέμησαν τότε γιὰ τὴν Ἐλλάδα. Κί' ὅλοι οἱ ἀπόγονοί τους τὸ ἴδιον τοὺς αἰσθάνονται, τὸ ἴδιο εἶναι περήφανοι γι' αὐτοὺς καὶ τὸ ἴδιο θέλουν νὰ τοὺς μιμηθοῦν. Κι ὅπως ὁ Καραϊσκάκης ἡ ὁ Κολοκοτρώνης δὲν θάκανε τίποτα χωρὶς τὸν Ἀγνώστο Στρατιώτην, ἔτσι καὶ σήμερον, ἐστὶ κί αὐριο, ἓνας ἀπόγονος ἐκεῖνον δὲν θάκανε τίποτα χωρὶς τὸν ἀπόγονον αὐτοῦ.

Κωστάκης, μὲ κάποια συγκίνησιν, δίνει τὸ χέρι του στὸ Γιάννην. — Σ' εὐχαριστῶ, Γιάννη, ποῦ... ποῦ μοῦ ἔδειξες πῶς νὰ παγγεῖλω καλύτερα τὸ ποίημά μου.

Εὐάνδρος. — Ἀλήθεια; Σοῦ ἔδειξε;

Κωστάκης. — Ναί. Μὲ τὴ διαφορὰ πῶς ἐγὼ δὲν θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ τὸ ἀπαγγείλω ἔτσι. Θὰ προσπαθῶ, ἀλλὰ δὲν θὰ μπορέσω... Πραγματικῶς, ὁ Γιάννης τὸ αἰσθάνεται περισσότερον ἀπὸ μένα.

Εὐάνδρος. — Κί' ἂς μὴ εἶναι τριεγγόνος τοῦ Καραϊσκάκη, ἐ;

Κωστάκης. — Μὰ δὲν εἶπες πῶς εἶναι τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου;

Εὐάνδρος. — Ναί, ναί! Καὶ ποιὸς ξέρεται! Οἱ ἀπόγονοί τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου μπορεῖ νὰ μὴ λένε λόγια, ἀλλὰ νὰ αἰσθάνονται περισσότερον

ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ

Ζάρως χούφταλο ή σκεπή στη γής και δεν άντέχει· κ' ή μαύρη βαρυχειμωνιά χαμήλωσε και βρέχει.

Ζάρως, χούφταλο, ή παππούς που μελετά δλοένα και μνημονεύει τα παλιά παλιά του πεθαιμένα...

Κοράκια, άσπερι, κρέμονται κι' αγάλλονται όσο νοιώθουν οι άνεμοθάλες της χιονιάς στα πέγρατα να κλώθουν.

Γύρο απ' τών δέντρων τούς στριφτούς ξερούς κορμούς, μ' άγώνα, τα ρείκια σέφνουν το χορό που τονε λέν χειμώνα.

Μά ή σταυρωμένη ή άμυγδαλιά — στο μάκρος, — που κινώνει, φοβάμαι: πώς να βραδυαστή μέσα στον κάμπο μόνη!

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Ο ΤΖΑΚ

[Μυθιστόρημα ALPHONSE DAUDET, διασκευασμένο για την «Διάπλασι» από τον κ. Γρ. Ξενοπούλου.]

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Άπλούστατα, ή κυρία Μπαρνανού θα πήγαινε στην Ώδερνη, όπου την είχε προσκαλέσει ή Νταρζαντόν, για να κάμουν εκεί το γάμο τους. Ήπειδή όμως ή πατριός δεν ήθελε να πουν ακόμα τίποτα στο παιδί, ή μητέρα άρχισε να του εξηγεί, να του δικαιολογεί το ταξίδι της μ' ένα σωρό φέμματα: Ήταν λόγγοι χρηματικοί... έπρεπε να πάη να πάρη μιάν κληρονομιά... ή παρουσία της ήταν αναγκαία, γιατί αλλιώς τίποτα θα της τάτρωγαν...

Μά απ' ελ' αυτά τα μυστηριώδη κι' ακατανόητα πράγματα, που εξακολουθούσε να του άραδιάζει, ένα μόνο καταλάβαινε ή δύστυχος ή Τζάκ: πώς είχανε τη μητέρα του! Ούτε άκουγε πιά τι του έλεγε. Μαζεμένος, συντριμμένος, σιγόνλαιγε κεί στη γωνιά του, και το βραδυό Παρίσι που περνούσαν τώρα, του φαινόταν ζοφερό, πένθιμο, άπαλσιο.

Γιατί το κοίταζε με τα δακρυσμένα μάτια ενός παιδιού, που δεν έχει πιά μητέρα!...

Σ'.

«Πάει το Μαντού!»

Λίγον καιρό ύστερα, έφθασε στο Γυμνάσιο ένα γράμμα του Νταρζαντόν.

Ο ποιητής έγραφε στον «άγαπητό του διευθυντή» για να του άναγγείλη, ότι ή θάνατος της θείας του έδελτίωσε σημαντικά την οικονομική του κατάσταση· ότι δεν είχε στο εξής ανάγκη να κάνη τον καθηγητή. Γι' αυτό τον παρακαλούσε να δεχτή την παραίτησή του.

Για το γάμο του με την Ίδα, άν κι' είχε γίνει εκεί στην έπαρχία, ούτε λέξη. «Ακόμα ή πατριός δεν ήθελε, φαίνεται,

να μάθη την εδτυχία του ή Τζάκ... Ήνα ύστερόγραφο έλεγε μόνο ότι, επειδή ή κυρία κοντέσσα Ίδα ντε-Μπαρνανού ήταν υποχρεωμένη να λείψη κάμποσο καιρό από το Παρίσι, «άνέθετε τον μικρό στις πατριές φροντίδες του κ. Μορονβάλ».

«Αν σ' αυτό το διάστημα παρουσιαζόταν τίποτα έκτακτο, —καμιά άρρώστια π: χ: του παιδιού, — ή κ. διευθυντής δεν είχε παρά να του γράψη στην παλιά του διευθυνση, στο Παρίσι, κι' από κεί θα του έστελναν το γράμμα «άσφαλώς».

Ώ, τι θυμός που έπιασε τον κρεόλο, μόλις διάβασε τώρα το αυτό γράμμα! Γιατί άμέσως τα κατάλαβε όλα. Ο άπιστος, ή δόλιος, ή έγωιστής φίλος του, άντι να φροντίσει για την υπόθεσή τους, έπωφελήθηκε από τον θαυμασμό της κυρίας ντε-Μπαρνανού για να βάλη στο χέρι δλάκερη την περιουσία της.

Η κληρονομιά της θείας, δέ βαριέσαι! Αυτό ήταν ένα πρόσχημα. Έκανε τώρα τον πλούσιο, τον άνεξάρτητο, για να μη του πουν πώς έσώθηκε με το γάμο του. Τώρα πάει πιά! Ούτε περιοδικό ούτε τίποτα.

Ίσως μάλιστα θα του παίρναν σε λίγο και τον Τζάκ, να τον βάλουν σ' άλλο οικοτροφείο. «Η κι' αν του τον άφιναν, θα έννοούσαν να τον έχη χάρισμα. Ο Νταρζαντόν, ή τσιγγούνης, θα του πλήρωνε ποτέ πεντάρα; Θα του έγραφε να συμφηφίσουν τους μισθούς που του καθυστερούσε. Ώραία δουλειά!

Για να μάθη τίποτα πιά θετικό, για να βεβαιωθεί, ή Μορονβάλ έτρεξε στο βουλευτήριο Ώσάν. Κι' εκεί ή Κω-στάντινα, που δεν έπιδοκίμαζε πολύ την άπόφαση της κυρίας της, του τα είπε όλα. Να, είχε φύγει για να παντρευτή με τον κ. Νταρζαντόν. Αντί, στην ηλικία της, στη θέση της, να φοσιωθεί πιά στο παιδί της που το είχε μονάκριβο, ή τουλάχιστο να πάρη έναν πλούσιο άν τον μακαρίτη, — γιατί τι,

μήπως της έμενε πιά καμιά μεγάλη περιουσία; τα είχε φάει σχεδόν όλα με τη σπατάλη που έκανε, — έπροτίμησε αυτόν το φτωχό δάσκαλο, επειδή, λέει, είναι μεγάλος ποιητής! Τώρα, για οικονομία, θα καθόνταν στην έξοχή. Αυτό το παλατάκι θα το άφιναν. Ίσως μάλιστα θα πουλούσαν και τα έπιπλα...

Κι' ή Μορονβάλ έφυγε από κεί άπελπισμένος. «Ώ, σίγουρα που δεν θα ξανάδλεπε πιά πεντάρα! Να τξερε, να μη σπαταλούσε κι' αυτός τις τριμηνίες του Τζάκ!... Μά ναί, τώρα θάδλεπαν στο Γυμνάσιο τί οικονομίες θα έκανε. Ούτε κρασί στο τραπέζι, ούτε φιλολογικές Δευτέρες. Κι' ή Τζάκ, ή χαϊδεμένη, θάπινε την έγκλαντίνα του όπως έλοι.

Να ή ώρα τώρα να τον έχη σά βασιλόπουλο... χάρισμα! Άμ δέ; τώρα θάδλεπε κι' αυτός, ή νιανιαρισμένος, ή κακομαθμένος, ή φαντασμένος!

Ώστε με τον κακόμοιρο τον Τζάκ θα ξεθύμαινε για τη νύα που έπαθε ή κρεόλος; — Άλλά με ποιόν άλλον; Κι' άρ-

χισε εδθός από την ίδια μέρα.

Στο τραπέζι, δεν τον έβαλε να καθήση κοντά του. Του έδωσε θέση άνάμεσα στα «τροπικάκια» και του έπε να σηκωθεί κι' αυτός στο τέλος, όταν θάφερναν το γλύκισμα και τα φρούτα. Έτσι θα γινόταν τώρα καθημέρα. Κι' ένφ το ξεπεσμένο βασιλόπουλο του έγνεφε και του θυμίζε: «δέ σου τάλεγα;», ή Μορονβάλ, στο τραπέζι, στην τάξη, στον κήπο, παντού, τον άγριοκοίταζε, του έκανε παρατηρήσεις, τον έμάλωνε ή τον πείραζε προσδλητικά. Κι' αυτό έδινε θάρρος και στους άλλους να τον πειράζουν. Άφορμή, βλέπετε, ζητούσαν να ξεθυμάνουν και τα μαύρα εκείνα παιδικά που τόσο καιρό, άν και μεγαλύτερα, άν και δυνατότερα, ήταν υποχρεωμένα να άναγνωρίζουν γι' άνώτερο και να σέβονται, να κύνουν και να δουλεύουν τον μικρό εκείνο άδύνατο άσπρο...

Την άλλη μέρα, μπροστά τους, για παραμικρή άφορμή, ή Μορονβάλ έδωσε του Τζάκ ένα μπάτσο. Έ, από τη στιγμή εκείνη, — και πιστέψτε πώς ήταν μιάν φοβερή στιγμή στη ζωή του παιδιού, — τα μάγια λύθηκαν. Ο μικρός Μπαρνανού έγεινε όμοιος με τους άλλους, όμοιος σχεδόν και με το Μαντού. Άφου τον έδερναν, δεν έμενε πιά παρά

να τον στείλουν και στην κουζίνα ή στην άγορά να ψωνίση!

Άλλά μη νομίζετε πώς επειδή εξέπασε έτσι στο Γυμνάσιο ή Τζάκ, βελτιώθηκε ή θέση του Μαντού. Άπεναντίας, χειρότερεψε όσο ποτέ. Όλοι εκείνοι οι φιλόδοξοι Ρατέδες, που είχαν χάσει και την τελευταία τους έλπίδα, — το Περιοδικό, — ξεθύμαιναν με το φτωχό άραπάκι. Ο Δαμπασσέντρ το πήγαινε από κλώτσο σε βρόντο, ή γκατρός Χίρς του τραβούσε ταυτιά κι' ή «μπαμπάς-με-το-στυλιάρι» τον καταχέριζε κάθε ώρα.

«Ποτέ εύχαριστημένο το κύριο Μορονβάλ, ποτέ εύχαριστημένο!» έλεγε και ξανάλεγε ή Μαντού. Και με τη βαθειά του θλίψη, ήταν άνακατεμένη τώρα και μιάν παράξενη, καινούργια νοσταλγία, που του την έφερνε ή γυρισμός του καλοκαιριού, του ήλιου, της ζέστης, και προπάντων ή άξέχαστη εκείνη επίσκεψη στο Ζωολογικό Κήπο, που του είχε θυμίσει τόσο ζωηρά τη μακρινή του πατρίδα...

Ένα βράδυ, ένφ το άραπάκι έτοιμαζόταν να πλαγιάση, ή Τζάκ τον άκουσε να σιγοκαλαϊδή κάτι στην άλλόκοτη γλώσσα του και τον ρώτησε:

— Τραγουδάς, Μαντού;

— Όχι, κύριο, δεν τραγουδάει μένα, μιλεί μονάχο άραπικά.

Και φανέρωσε στο φίλο του τα σχέδιά του. Ήταν άποφασισμένος να φύγη. Τα συλλογιζόταν από πολλόν καιρό και δεν περίμενε παρά τον ήλιο. Μά τώρα που ή ήλιος ξανάρθε, ή Μαντού θα τξασκαζε για τη Δαχομένη, να βρή την Κερίκα του. Άν ήθελε να φύγη μαζί του κι' ή Τζάκ, θα πήγαιναν με τα πόδια ως τη Μασσαλία, θα χωνόνταν σ' ένα βαπόρι ή σ' ένα καράδι κι' αυτό θα τους πήγαινε ίσια στη Δαχομένη. Δεν ήταν φόβος να πάθουν τίποτα, άφου ή Μαντού είχε το γκρι-γκρί του.

Ο Τζάκ είχε άντιρρήσεις. «Όσο δυστυχισμένος κι' άν ήταν τώρα, ή χώρα του Μαντού-Γκεζ με το χάλκινο καζάνι, το γεμάτο κομμένα κεφάλια, δεν τον τραβούσε καθόλου. Έπειτα εκεί θάταν ακόμα πιά μακριά από τη μητέρα του...

— Όχι, όχι, δεν έρχομαι...

— Καλά, άποκριθήκε ήσυχα το άραπάκι. Σένα μένει εδω κι' εγώ φύγει μονάχο μου.

— Και πότε θα φύγης;

— Άδριο! έπε το άραπάκι άποφασιστικά.

Κι' έκλεισε τα μάτια να κοιμηθή, γιατί άδριο έπρεπε ναάνι ξεκούραστος και δυνατός για το ταξίδι...

Τό πρωί, τα τροπικάκια όλα μαζεύτηκαν στο μεγάλο σαλόνι που ήταν το άρμόνιο. Η κυρία Μορονβάλ θα τους

έκανε άνάγνωση με μουσική. Μπαίνοντας ή Τζάκ, είδε το Μαντού να σκουπίζει σιωπηλός και συμπεράνε πώς είχε άναβάλει τη φυγή του.

Μιά-δυό ώρες, τα «τροπικάκια» καταιγινόνταν εκεί-μέσα να εξαθρώνουν τα σαγόνια τους για «ναπεικονίζουν» λέξεις, όταν στη μισανοιχτή πόρτα φάνηκε το κεφάλι του κ. Μορονβάλ.

— Ο Μαντού δεν έν' εδω;

— Όχι, άποκριθήκε ή κυρία, τον έστειλα στην άγορά να ψωνίση.

Ο κ. Μορονβάλ έφυγε, αλλά γύρισε σε λίγο:

— Μά που είναι πιά αυτός ή Μαντού;

Ο ΛΕΥΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΚΙ' Η ΜΑΥΡΗ ΑΡΚΟΥΔΑ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΙΕ'.

«Οι' αυτά, έννοείται, έγειναν σε λίγες στιγμές.

Στην άρχή, όταν είδε τον ύπηρέτη να φεύγη μπροστά της, φωνάζοντας «βοήθεια!», ή καίμενη ή άρκούδα το πήρε για... άστείο. Ώστερα όμως, με την άνασάτωση του σπιτιού, με τις φωνές του τρόμου που εξακολουθούσαν, με την πιστολιά, με τους κρότους, με το σβύσιμο της λάμπας και τα λοιπά που σās διηγήθηκα, ή άρκούδα κατάλαβε πώς ήταν σοβαρό. Τότε πήρε φωνή άνθρώπου κι' άρχισε να λέη:

— Σας παρακαλώ!... με συγχωρείτε, μά... τί τρόπος έν' αυτός που



υποδέχστε τους καλεσμένους σας;... Είμ' εγώ δεσποινίδες, ή κόντε-Πίπης ή Χρυσοσπάθης, ή φίλος σας... Σήμερα δεν έχουμε 15 Άπριλιού; Γι' άπόψε δεν είναι ή Λευκός Χορός; Δεν στείλατε προσκλητήριο και σε μένα;... Μασκαρεύτηκα λοιπόν σε άρκούδα κι' ήρθα στο σπίτι σας να χορέψω... Γιατί φοβήθήκατε τόσο πολύ; Ένας άνθρωπος δεν μπορεί να γίνη άρκούδα, να πάη σ' ένα χορό; Έρω ή καίμενος τξάνα για να γελάσετε... Εδωφα μάλιστα, πήγα στην πρωτεύουσα για να βρω αυτή τη φορεσιά... Έλάτε, ήσυχάστε, άγάψτε τα φώτα κι' άφίστε πιά τα πιστόλια και τα σίδερα. Δεν υπάρχει λόγος... Τώρα βέβαια θάρθουν κι' οι άλλοι καλεσμένοι... Μην τους πείτε τίποτα, να ιδούμε, δά με γνωρίσουν;... Ή μήπως άναβλήθηκε ή χορός;... Μά... δεν άποκρίνεστε;... Πού είστε;... Συγχωρείτε με για το φόβο που σās προξένησα!...

Μά που νακούσουν οι δεσποινίδες, κλεισμένες στο γραφείο με το Φακή! Κι' ή καίμενη ή άρκούδα, — δηλαδή ή κόντε-Πίπης, — του κάκου τριγυρίζει στα σκοτεινά, του κάκου ξεγελεί, του κάκου παρακαλεί γονατιστός... Κανένας δεν τον άκούει, κανένας δεν του άποκρίνεται.

(Άκολουθεί)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

